נערה המאורסה פרק עשירי נדרים עו.

רש"י ר"ן

אימא סיפא אם מטבילין כלי עמא ליטהר יטבילו כלי טהור לכשיטמא. שיטהר ע"י טבילה זו. דכוותיה גבי נדרים אם מפר אדם בנדרי אשתו לאחר שחלו עליה תאמר שיפר קודם שחלו לכשיחולו שיהיו מופרין אלמא מיחל מיילי והשתא קשיא ריש"א לסיפא: **אמרי רבנן לא קיש להו בטעמא דר"א וכו' והכי קאמרי ליה היהו כלי מיובביך.** מסיפא דברייתא דמכלי טמא יש תשובה להשיב דדייקינן מיניה דחיילי ולא בטלי ואי לא סבירא לך דחיילי אלא מעיקרא נמי לית בהו משום הוי ריש"א דמקוה מיובתין דדייקינן מיניה דחיילי: **כיון שזרען בקרקע טהורים.** שעלו מטומאתן והזרעים טהורים: **זרועים ועומדים.** במחובר: **לא ס"ס.** שלא יקבלו טומאה שכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע. אף בנדרים מופרים ועומדים לא כ"ס דלא חייל: **ורבנן לא דרשי ק"ו.** בתמיה כי האי גוונא דדרש ר"א בנדרים: **יכול ימכור אדם את כתו כשהיא נערה.** אין בין נערות לבגרות אלא שזה מדשיש: **מכורה כבר יוצאה.** עכשיו כיון שהגיע ימי נערות כדאמרי' (קדושין ד.) ויצאה חנם אלו ימי נערות: **אינו דין שלא ימכר.** לאחר כשהיא נערה משום האי טעמא אם מכורה כבר יוצאה עכשיו. אף כאן נמי יהא יכול להפר לה קודם שנדרה הואיל ויפה כחו שאפי' לאחר שנדרה והגיע לכלל איסור יכול להפר לה ביום שמעו: אין

אימא סיפא אמרו לו לר"א אם מטבילין כלי טמא ליטהר יטבילו כלי (א) לכשיטמא ליטהר שמע מינה חיילין אמרי רבנן לא קיימי להון בטעמיה דר"א והכי קאמרי ליה מאי סבירא לך אי סבירא לך דחיילין ובטלין תהוי כלי תיובתך אי לא סבירא לך דחיילין תהוי מקוה תיובתך ת"ש אמר להם ר"א ומה זרעים טמאים [א]כיון שזרען בקרקע טהורין [ב]זרועין ועומדים לא כל שכן ש"מ לא חיילין ורבנן לא דרשי ק"ו והא תניא (ב)[ג]יכול ימכור אדם את בתו כשהיא נערה אמרת ק"ו [ד]מכורה כבר יוצאה אינה מכורה אינו דין [ה]שלא תימכר אין

איסורו עדיין ממה שכבר חל מקוה יוכיח שמטהר את הטמאים אחר שירדה להם טומאה ואינו מגיע על הטהורים שאם טבל בעודו טהור לא מהניא ליה טבילה שלא יבא לידי טומאה אם יגע אחר כן בשרץ דאדרבה דרשינא בספרא[ג] מוהטוגע בנבלתם יטמא הלל אומר אפילו הם כתוך המים: [ד]**ס"מ לא חיילין.** להא אמרו לו מקוה יוכיח שאינו מגיע אלמא לפוס ק"ו דר"א היה רואי למקוה שיגיע ולא יבא טובל לכלל טומאה כי היכי דבעל מעכב נדרי אשתו שלא יחולו. ומקלת נסחי גרסי הכי ומה מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן אינו מגיע על הטהורים מליטמא אדם שאין מעלה את הטמאים מטומאתן אינו דין שלא יגיע על הטהורים מליטמא כדדרשינן מוהטוגע בנבלתם יטמא הלל אומר אפי' הם בתוך המים אדם שאין מעלה את הטמאים מטומאתן שאם בלע אדם טהור טבעת טמאה והקיאה עדיין טומאתה עליה אינו דין שלא יגיע על הטהורים מליטמא שאם בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת שלא יגיע את הטבעת מלקבל טומאה ואפי' הכי מגיע לטהורים מליטמא ואפי' הכי את גופך מודית דלא דיינינן ליה דודאי מקוה אינו מגיע אע"פ שמעלה בעל נמי לא מעכב חלות נדריה אע"פ שמפר אותן. ונראה לי להך גירסא דגרסי דהוה קני להו לרבנן למידן כי האי גוונא מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן אינו דין שיגיע על הטהורים מליטמא דק"ו דדלין ר"א בתמני' כי האי גוונא בלחוד איתיה וכי הא בלחוד ספיר מוכחי רבנן לר"א דמדהא ליתיה דידיה נמי ליתיה אפי' הכי אלומי הוא דמאלמי לפרכייהו ומרכבי ליה להאי ק"ו אתרי רבשי מחומרא וקולא דמאי דחייל ומאי דלא חייל דומיא דק"ו דדלין ר"א ומחומרא וקולא דאדם ומקוה ומוכח ליה דאע"ג דהאי ק"ו עדיף טפי מדידיה אפ"ה לא דיינינן ליה דאלמא ליכא למידן קולא וחומרא ממאי דחייל אמאי דלא חייל דהאי כדיניה והאי כדיניה וכל שכן דליכא למידן קל וחומר דר' אליעזר דקלים טפי אי נמי האי קל וחומר אתי למיפרך ק"ו דר"א דברייתא דמה במקוה שאין מפר נדרי עצמו משידור והוי האי ק"ו דומיא דההוא ממש: **אימא סיפא אם מטבילין כלי ליטהר יטבילו כלי וכו'.** רבנן נמי הוא דפרכי לר"א פירכא אחרינא דלפוס לכל וחומר דידיה הוה מגיע למידק דכיון שמטבילין כלי טמא ליטהר כ"ס שמטבילין אותו שלאחר שיטמא יעלה מטומאתו ואת גופך מודית דלא דיינינן כי האי גוונא אלמא ק"ו דידך ליתיה: **שמע מינה חיילין.** מדאמרו ליה לכשיטמא ליטהר דאי לא הוה להו למימר יטבילו כלי שיגיע עליו מליטמא כדאמרינן לעיל: **אמרי.** בני הישיבה דמהא ליכא למשמע מיניה: **ס"ס אמר להן ר"א ומה זרעים טמאים כיון שזרען בקרקע טהורין.** נפקא לן מדכתיב על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא (ויקרא יא): **זרועין ועומדין.** ונגעה בהם טומאה אחר מכן לא כ"ס שיהיו טהורין ואתון מודיתו לי בהאי ק"ו דחיילא נהי דאית לכו בזרעים טמאים שנטהרו מטומאתן בזריעה זרועין ועומדין מנא לכו אלא ודאי ק"ו כי הא"ג מיניה וביה דייניתו ואמאי לא מודיתו לי בקל וחומר דמתני': **ס"מ לא חיילין.** דודאי בזרעים טמאים הכי דיינינן שלא תחזו בהם טומאה דאי חיילא במאי פקעה ור"א זרעים הוא דמדמה לנדרים אלמא ס"ל לר"א בנדרים דלא חייל: **ורבנן לא דרשי ק"ו.** אמאי פליגי עליה דר"א וכי לא מודו איהו נמי דדרשינן ק"ו ממה שחל על מה שלא חל והתניא דדיינינן ק"ו כי האי גוונא. ונראה בעיני דמש"ה פריך הש"ס מהך ברייתא טפי מק"ו דזרעים דאמר להם ר"א משום דלא קיים להו דבעמייהו דרבנן בזרועין ועומדין ומשום הכי פריך מהך ברייתא דליכא מאן דפליג עלה אי נמי אפשר דסבירא להו לרבנן לזרועין ועומדין לא צריך קל וחומר דמקרא דעל כל זרע זרוע גופיה נפקי. כך נראה בעיני: **מכורה כבר יוצאה.** בסומנין: **שאינה מכורה.** בעודה קטנה: **אינו דין שלא תמכר.** אחר שהגיעה לימנין. והכא נמי אית לן למדרש קל וחומר אם מפר נדרים שחלו אינו דין שיפר נדרים שלא חלו: ומהדרינן

מסורת הש"ס

(א) ערכין כט:, ב) (שמיני פרשה ט), ג) (שיין לעמ' הקודם), ד) שבועות עמ' הקודם ד"ה ס"ג,

הגהות הב"ח

(א) גמ' כלי טהור לכשיטמא:

מוסף רש"י

מכורה כבר יוצאה. אמה הקבריה ייפה בשימני נערות, כדמעיל ויצאה חנם אלו ימי נערות (ערכין כט:).

פירוש הרא"ש

אימא סיפא אם מטבילין כלי טמא ליטהר יטבילו כלי לכשטמא ליטהר. פי' אחר שיטמא יטהר בטבילה זו: ש"מ חיילי. מדקאמרי ליה רבנן לר"א לדברך יטבילו כלי שאחר שיקבל טומאה יטהר בטבילה זו כמו בנדרי אשתו שאתה אומר שמפר לה נדרים של עתיד בנתר דפקחי חיילי: **אמרי** רבנן. דכי מתיבתא מתרלין דמהכא אין להוכיח דרבנן לא קים להו בטעמא דר"א אי אפר דחיילי ובטלי אי לא חיילי כלל ומיתי לה תיובתא ממקוה אי אפר דלא חיילי ומטבילא כלי אי אפר דחיילי וגירסא נופה דפרכי רבנן מכלי אי אפר דחיילי מנו למיפרך ממקוה אי אפר' לא חיילי מקוה יוכיח שאין מגיע על הטהור מלקבל טומאה ואי אפרת דחיילי ובקעי אמאי מקוה יוכיח שמעלה טמא מטומאתו אינו מגיע לטהורים לקבל טומאה ואמאי שבקי מקוה דחיילי ביה ונקטי כלי הלכך נראה כגרסת רביעו יאמר כי יהודה. ת"ש אמרו לו לר"א ומה אדם שאינו מעלה את הטמאין מטומאתן אי' אם בלע טבעת טמאה והקיאה עמא מת כלומר הרי היא כמו שהיתה ולא נטהרה בטבילה כדאיתא אדם שבלעה כדאיתא בפ' בהמה המקשה (חולין עח.): **מצ"ל את הטהורים מ"ישמא.** אם בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת והקיאה לא נטמאת דטהרה בלעה לא מטמאה מקוה שמעלה את הטמאין מטומאתן הטובלים בו אינו דין שיגיע על הטהורים מליטמא כגון אם עמד כל גופו במקוה ונגע ידיו אחת בשרץ ונגע בכלי שמקלאתו חוץ למקוה יגיע עליו שלא יקבל טומאה כעודו במקוה לעמא הכלי בעודו במקוה ובת"ל דרש' והטוגע בנבלתם יטמא אפילו הוא בתוך המים וא"כ ה"נ אין לן למידן ק"ו אם מפר נדרים משמתוך דכשבא זה יפר פר שלא תלוי במקוה יוכיח אלמא דר"א קאמר דלא חיילי דומיא דמקוה ותו מייתי ליה מכלי אי אפר דחיילי: **ת"ש אמר להו ר"א ומה זרעים בו.** הביא לסם ר"א שמצינו שדנין ק"ו כי ההוא דבנדרים דהא דק"ל דזרעים זרועים אינו מקבלין טומאה לא אתיא אלא מהאי ק"ו מה זרעים טמאין כיון שזרען בקרקע טהורין כדתניא בתורת כהנים מנין לזרעים טמאים שזרען בקרקע שהן טהורים שנאמר על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא יכול אפי' לא הפרישו מ"ל הוא כהוייתו יהא: **זרועין ועומדין לא כ"ס.** שלא יקבלו טומאה וכי היכי לאוליתו בהאי ק"ו אודו נמי בהא דאם מפר נדרים כו': **ש"מ לא חיילי.** דומיא דזרעים לאינו קבלין טומאה כלל: **אמרת** ק"ו סבורה בבר יוצאה. כדדרשינן בפ"ק דקדושין (דף ד.) ויצאה חנם אלו ימי נערות:

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"ב מהלכות טומאת אוכלין הל' יט: **נא** ב מיי' שם הל' ח: **נב** ג מיי' פ"ד מהל' ערכין הל' ה ע"ש: **נג** ד מיי' שם הל' ח:

תוספות

אימא סיפא אם מטבילין כלי טמא ליטהר אינו דין שיטבלו כלי טהור **לכשיטמא** ליטהר. לפי פנות דיקן, וכי היכי דהא ליתיה הא נמי ליתיה לק"ו דיקן, ואע"פ שמפר נדרי שחלו כבר לא יפר חייל. שלא חלו: **ש"מ** חייל. מגמ' לוה רבנן לר"א דלפי דבריו הי"ל לו שיטבילו, לכשיטמאו ומחול הטומאה לעבר, מכלל דשמעי ליה דהכי מ' בהפרתה שמועלת הפרה לכשחל הנדר לדפקיעו, אלמא חייל: **אמרי.** כלו' לא, אמרי בני הישיבה דמהכא אין להוכיח מידי, דרבנן לא קים להו בטעמי' דר"א לא חייל: **והכי אמרי** ליה **אי** ס"ל **דלא חייל** מקוה תיובתך. שאינו מגיע על הטומאה מלחול. ואי ס"ל דחייל וכעלי מהני כלי תיובתך, שאינו מטבילו בשר שהוא טהור, לכשיטמא לעבר. כך פי' הר"ר אליעזר: **ותימא** לפי גרסת זו ד) דפרכי דמקוה יוכיח הייט ממש דכלי יוכיח, ומינה נופא מצי להוכיח מר"א דחייל כמו מכלי, דמלי למימר מקוה יוכיח שמעלה טמא מטומאתו ואינו מטהר טהור לכשיטמא אם בלע כו בעודו טהור, כדאי' בכלי ואין מטבילין כלי לכשיטמא לעבר, ואמאי שיגו לשונם ממ"ש במקוה. ונראה כגרס' ה"ר יצחק בר יהודה. ת"ש אמרו לו לר"א ומה אדם שאינו מעלה את הטמאי' מטומאתם, פי' בלע טבעת טמאה עמא מת דאמרי' פ' בהמה המקשה (חולין עח.) שאינה מטהרת בהוצאת ג' ובביעי דאדם, מגיל על הטהורים מליטמא, פי' כגון בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת דאמרי' גם בהמה המקשה (שם) דהוי טהרה בלעה ולא מטמאה, מקוה שמעלה את הטמאים מטומאתם, טמא דטובל, אינו דין שיגיע על הטהורי' מליטמא, כגון אם הכניס אדם כל גופו במקוה וטובע בשרץ ונגעה, ודרש' בת"כ (שמיני פרשה ט) וטוגע בנבלתם יטמא הלל אי' אפי' הם בתוך המים אע"פ שטובל כל שעה כל גופו גוזלת הסמוך שלא יגע בטומאה כשעת טבילה, אלמא לא אמרי' דמקוה מגיל מליטמא לטהור, ה"נ לא היה לך לדון הך ק"ו אם מפר נדרי' שלא כאו כי שהרי ק"ו דאדם (ומקוה דומה לו ולא) דייקי' לה, נ"ע שאני התם דגלי ריע"מ דלא חייל, מדאי' ליה רבנן דלפי דבריו הל"ל הך ק"ו דמקוה יגיע על הטהורי' מליטמא אלמא הכי אית ליה בהפרה. אי ס"ל דלא חייל תהוי מקוה מיובתך, פי' ק"ו דאדם דהי"ל לו' כמו כן מק"ו דאדם דמקוה מגיל מליטמא, ואי ס"ל דחייל מק"ו תיהוי כלי מיובתך. והשתא ניחא דמקוה לא מצו רבנן למפרך לר"א דחייל מק"ו דאדם, דהא משמע מק"ו דלא חייל ואינו דומה לו לכך לא מצי לאוקומי לר"א דחייל, אלא מכלי: **ת"ש א"ל ר"א ומה זרע' וכו'.** פי' הביא להם ר"א שדנין בק"ו דלעי' אם מפר נדרי' כו', דק"ל כעלמא דזרעי' זרועי' בקרקע אינם מקבלי' טומאה ולא אתי אלא בהך ק"ו ומה זרעי' טמאי' כיון שזרעם בקרקע טהורים, כדתניא בת"כ (שמיני פרק יא) מנין לזרעי' שזרעם בקרקע טהורי' שנ' (ויקרא יא) על כל זרע אשר יזרע טהור יכול אפי' לא הפרישו מ"ל (הוא) כהוייתו יהו: **זרועי' ועומדים לא כ"ש.** שלא יקבלו טומאה. וכשם שאתם מודים בהך ק"ו אודו לי שאם מפר נדרי' שחלו כו': **ש"מ לא חיילי.** מדאמי ר"א הך ק"ו דזרעים זרועים לא כ"ס ולא טומאתו כלל כמו כן מ' בנדרי דלא חיילי כלל. ומימ' אמאי לא אמרי' בהך ק"ו דזרעי' מקוה יוכיח שמעלה טמא מטומאתו ואינו מגיל מליטמא, וא"ל דמקוה אינו דומה לזרעי' דשמא אינו לטהור מליטמא, כדדרש' בתם (קדושין ד.) ויצאה חנם אין כסף (שמות כא). וכי היכי דדרש' הן ק"ו ה"נ אמאי לא דרשי ק"ו דאפשרת נדרי':

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com

ומהדרינן אין כעלמא דרשינן ק"ו אלא דשאני הכא. דאמתא קרא ואפקיה. ומקשו הכא א"כ דאי לאו קרא מודו רבנן לר"א בק"ו דידיה מאי מהדרי ליה מקרא יומא דהא אינהו גופייהו מודו ליה אלא דקרא קדרשי ואיכא למימר דהכי אמרי ליה לא תדמוק נפשך למדמי דרשא דילן משום קל וחומר דידך דמקרא יומא דאיכא למידן קל וחומר ואמתא קרא ואפקיה דמקרא שאינו מגיל מדלשא נפקא לן[1] מדכתיב וונגע בנגעלתם יטמא הלל אומר אפילו הן בתוך המים ואדם שמגיל על טהרה בטוהר מקרא נמי נפיק אלמא אתי קרא לאפוקי ק"ו וכי האי גוונא בהפרת נדרים נמי לא מפלוג אדרשא דילן לקיומי ק"ו (דילן) [דילן] דכי היכי דהתם את גופך מודים דאמתא קרא ואפקיה הכא נמי אמתא קרא ואפקיה. ונהי דעד השתא הוה סברינן למימר דרבנן פרכי ליה דליכא למידן בכי האי גוונא קולא וחומרא כלל במסקנא דסוגיין מסקי' דהכי קאמרי ליה מקרא יומא דאתי קרא ומפיק ק"ו כי האי גוונא: **מתני' הפרת נדרים כל היום.** יום השמיעה: **להקל ולהחמיר.** לאו דוקא להקל ולהחמיר דהא לא שייכא קולא וחומרא הכא אלא ה"ק פעמים שזמנו מרובה פעמים שזמנו מועט ולאפוקי מעת לעת דלעולם זמנו שוה: **נדרה בלילי שבת.** ה"ה בחול והאי דנקט שבת מילתא אגב אורחיה קמ"ל דמפירין נדרים בשבת ואע"פ שאינן לצורך השבת וכדדייקינן בגמרא: **נדרה בלילי שבת.** בכניסתו מפר בלילי שבת וביום השבת עד שתחשך והיינו להקל: **נדרה עם חשכה.** שנדרה בשבת סמוך לחשכה מפר עד שלא מתשך והיינו להחמיר. ובדין הוא דליתני אינו מפר אלא [2]לכשתחשך כיון דלהחמיר קתני אלא להכי תנא האי לישנא משום דשייך ביה טפי מאי דמסיים מלתיה שאם קודם חשכה לא הפר אינו יכול להפר דלאשמועינן בהאי לישנא דמפירין נדרים בשבת אפילו שלא לצורך השבת לפי שזמנה עובר שאם קודם חשכה לא הפר שוב אינו יכול להפר: **גמ' אמר קרא כיום שמעו.** דמשמע יום השמיעה בלבד: **דכתיב מיום אל יום.** דמשמע מעת לעת שיעור שיש בין תחילת יום אחד לתחילת יום אחר דהיינו עשרים וארבעה שעות: **הוה אמינא כיממא אין בלילה לא.** דדילמא יום הכי משמע: **כתיב מיום אל יום.** דמשמע מסוף יום שלפני שמיעה עד סוף יום של שמיעה דהיינו נדרה בתחילת הלילה שמפר הלילה והיום עד סופו: **מן חד בשבא לחד בשבא.** דהכי משמע קרא מיום שמיעה עד יום כיולא בו: **כתיב כיום שמעו.** דאינו מפר אלא יום שמיעה ולין שכן על כרחין כי כתיב מיום אל יום אינו אלא ליתן שיעור ארבעה ועשרים שעות: **תניא.** ר' חייא שהיה דודו של רב. וקי"ל הכי דהפרת נדרים כל היום ותו לא וכתתם מתני': **חייא בר רב שדי גירא ובדיק.** אגב גרגרא דרב מייתי הכא דחייא בר רב שדי גירא ובדיק בעוד שהיה מתעסק בגירות מלים היה בודק אדם הבא לפניו להתיר נדרו שואלו אם מתמרט ומתירו דקסבר פותחין במרטה ומשום הכי לא היה צריך עיון למלוא פתח: **יפיב וקאים.** אלא היה מדקדק בדבר אלא עומד ויושב כמו שהיה מזדמן לו:

תנן

אין בעלמא דרשי ק"ו ושאני הכא דאמר קרא [1]אישה יקימנו ואישה יפרנו [2]את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר את שלא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר: **מתני'** [3] [4]הפרת נדרים כל היום יש בדבר להקל ולהחמיר כיצד נדרה בלילי שבת יפר בלילי שבת וביום השבת עד שתחשך [5]נדרה עם חשכה מפר עד שלא תחשך שאם חשכה ולא הפר אינו יכול להפר: **גמ' תניא** [6]הפרת נדרים כל היום [7]רבי יוסי בר' יהודה ור"א בר' שמעון אמרו מעת לעת מאי טעמא דתנא קמא אמר קרא [2]ביום שמעו ורבנן מאי טעמייהו דכתיב [2]מיום אל יום ולת"ק הא כתיב מיום אל יום איצטריך דאי ביום שמעו הוה אמינא ביממא אין בליליא לא [2]כתיב מיום אל יום ולמ"ד מיום אל יום הא כתיב ביום שמעו איצטריך דאי כתיב מיום אל יום הוה אמינא מחד בשבא לחד בשבא ליפר לה כתיב ביום שמעו א"ר שמעון בן פזי אריב"ל אין הלכה כאותו הזוג לוי סבר למיעבד כהני תנאי א"ל רב הכי אמר חביבי אין הלכה כאותו הזוג חייא בר רב שדי גירא ובדיק רבה ב"ר הונא יתיב וקאים

תנן

יפיב וקאים. אלא היה יושב במקום אחד אלא עומד ויושב ובדיק ליה:

תנן

חשכה. שנדרה בשבת סמוך לחשכה מפר עד שלא מתשך והיינו להחמיר. ובדין הוא דליתני אינו מפר אלא [8]לכשתחשך כיון דלהחמיר קתני אלא להכי תנא האי לישנא משום דשייך ביה טפי מאי דמסיים מלתיה שאם קודם חשכה לא הפר אינו יכול להפר דלאשמועינן בהאי לישנא דמפירין נדרים בשבת אפילו שלא לצורך השבת לפי שזמנה עובר שאם קודם חשכה לא הפר שוב אינו יכול להפר: **גמ' אמר קרא כיום שמעו.** דמשמע יום השמיעה בלבד: **דכתיב מיום אל יום.** דמשמע מעת לעת שיעור שיש בין תחילת יום אחד לתחילת יום אחר דהיינו עשרים וארבעה שעות: **הוה אמינא כיממא אין בלילה לא.** דדילמא יום הכי משמע: **כתיב מיום אל יום.** דמשמע מסוף יום שלפני שמיעה עד סוף יום של שמיעה דהיינו נדרה בתחילת הלילה שמפר הלילה והיום עד סופו: **מן חד בשבא לחד בשבא.** דהכי משמע קרא מיום שמיעה עד יום כיולא בו: **כתיב כיום שמעו.** דאינו מפר אלא יום שמיעה וכיון שכן על כרחין כי כתיב מיום אל יום אלא ליתן שיעור ארבעה ועשרים שעות: **תניא.** ר' חייא שהיה דודו של רב. וקי"ל הכי דהפרת נדרים כל היום ותו לא וכתתם מתני': **חייא בר רב שדי גירא ובדיק.** אגב גרגרא דרב מייתי הכא דחייא בר רב שדי גירא ובדיק בעוד שהיה מתעסק בגירות מלים היה בודק אדם הבא לפניו להתיר נדרו שואלו אם מתמרט ומתירו דקסבר פותחין במרטה ומשום הכי לא היה צריך עיון למלוא פתח: **יפיב וקאים.** אלא היה מדקדק בדבר אלא עומד ויושב כמו שהיה מזדמן לו:

תנן

לענין הקמה דאפי' שתיקה מועלת אם שתק כל היום קיום נמי מועיל ככל לשון אי נמי להכי בעינן דוקא מופר ליכי כדי ליתן חיליה בין הפרת הבעל להתרת חכם דהפרת בעל מכאן ולהבא אלא עשה כמו את כריתי הפר ויהי כריתי ויוחנן ביוחנני דפקיקין ר' אבהו אומר בשם ר' יוחנן הכעל שאומר אין כאן שבועה לא אמר כלום חקן שאומר מופר לך בטל לך לא אמר כלום אלא זה כהלכתו הבעל אומר מופר לך בטל לך חקן אומר אין כאן נדר אין כאן שבועה: **לא יאסר ארם לאשתו בשבת פופר ליבי פופר ליבי בדרך שאיסר לה בחול.** אצריך לשנות מפני בטול השבת אלא אומר לה עלי ואכלי עלי ושתי ובגמרא מפרש: **גמ' דכתיב מיום אל יום.** פי' מיום זה ליום אחר דהיינו מעת לעת: **דאי כתיב מיום אל יום.** דהוה לילה בכלל היה אמינא מחד בשבא לחד בשבא דמשמע מיום זה ליום אחר שבתו אותו הזוג. משום דרבים ניטלו לאצערך למיספק לנא טוותייהו דיקא דכתיב מיום אל יום. ורש שפרש נורסין הלכה כאותו הזוג. משום דבשילהי שבת גרסינן והלכתא הפרת נדרים מעת לעת ומפרשי סבר למעבד כי הני תנאי פירוש תנא דמתני' ותנא קמא דברייתא דאמרי כל היום א"ל רב הכי אמר חביבי הלכה כאותו הזוג ואפי' אי נרסי' אין הלכה כאותו הזוג מצינן למימר דשמתא דהש"ס פליג אדרב"ל וכל הספרים גרסי' הכא חייא בר רב [יש לפרש] כשהיתה אשתו נודרת לא היה מתיר מיד אלא היה שותק לקצורה כאילו היה רואה לאיזה נדרה והיה זורק חץ בכותל לבין בגיל שיתיר לה לאחרתו קודם שיגיע לאותו מקום: רבה בר' רב הונא הוה קאי. לידע מדע גלי לבין בו לאחרת אבל לספרים דגרסי' אין הלכה כאותו הזוג אין מקומו כאן אלא לקמן בשמעתין:

עין משפט נר מצוה

נר א מיי' פי"ב מהל' נדרים הל' טו סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סימן רלב סעי' כא:
נח ב מיי' שם הל' טז טוש"ע שם:

תוספות

ומתרץ בשלמי דרבי ק"ו ושאני הכא דלית לה לרבנן דא' קרא אישה יקימנו וכו', כדתנן (התם בנדרי) במתני' (לעיל עה.) שעמ' דרבנן דהכא, והאי דקאמרי מקום יוכיח פלפולא בעלמא. ויש לתמוה בהך ק"ו מבורה בבר, ניחא הפרת נדרי' יוכיחו דהא דמו שפיר אהבדי דקא מדמי לה מלמולא (ע"כ): [מתני'] **הפרת נדרי'.** שאמרה פורה (במדבר ל) ביום שמעו אשה יעיא לאיתה: **להקל.** שמפר זמן אחרון: **ולהחמיר.** שמפר זמן קצר: **מפר לילי שבת ויום שבת עד שתחשך.** שכל זה מיום שמעו דנדר: **עם חשכה.** סמוך לחולאי שבת: **מפר עד שלא תחשך.** יכול להפר עד שלא תחשך: **שאם לא הפר וחשכה.** והגיע מ"ש אינו מפר: **גמ' א' קרא מיום אל יום.** פי' מיום זה ליום אחר דהיינו מעת לעת שדי גירי ובדיק. כלומר משלח חיליס ובודק אם מתחרט ומתירו, דסבר פותחי' בחרטה ול"ל להתיאב ובנקב פתח: יתיב וקאים. כלי' יושב ועומד ואינו מתיאב בדבר לאלוה חרטה מיושב, דסבר פותחי' בחרטה ולא בע' יושב כמו נבי דין:

מסורת הש"ס

א) [לעיל עה.], ב) שבת קמ., ג) לקמן עט., ד) [לקמן עז. שבת קמ.], ה) [תוספתא פ"ו דכתובות מימן קלי חיתא הפרת נדרים כל היום דברי רבי ר"י בר יהודה ור"ש בר"ש וכו'], ו) [בתוספת פ"ו], ז) [ספרא שמיני פ"עו], ח) [ל"ל עד שתחשך].

תורה אור השלם

1. כָּל נֶדֶר וּבְרִית שְׁבֻעַת אִסָּר לֶעְנֹת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ: במדבר ל יד
2. וְאִם הֵחֲרֵשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם אֶל יוֹם וְהֵקִים אֶת כָּל נְדָרֶיהָ אוֹ אֶת כָּל אֲסָרֶיהָ אֲשֶׁר עָלֶיהָ הֵקִים אֹתָם כִּי הֵחֲרֵשׁ לָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ: במדבר ל טו

מוסף רש"י

לא בא לכלל הפר. דאינו יכול להפר (לעיל עה.). **הפרת נדרים כל היום.** עד שתחשך ומו לא, ואפילו שמע סמוך לחשיכה (שבת קמ.).

פירוש הרא"ש

מתני' הפרת נדרים. שאמרה תורה ואם ביום שמעוע איש יניא לאותה: כל היום. עד שתחשך: **ויש בדבר להקל ולהחמיר.** כלומר פעמים מפר זמן קצר ופעמים זמן מרובה ולא שיש בדבר להקל טפי ממ"ד מעת לעת: **נדרה בלילי שבת כו'.** האי דנקט בלילי שבת בלילי שבת ויומו כדכתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד: הכי גרס' (לקמן ע"ז:) במתניתא אמאמר לאשה כל נדרים שתדורי לי אפשי בהם אין כאן נדר לא אמר כלום יפה עשית אין כמותיך אם לא נדרת מדיוך אני דבריו קיימין. דלענין הפרה אין מועיל אלא לישנא דקרא עד שיאמר מופר ליכי אבל

מתני' הפרת נדרים כל היום. כי האי גוונא כדאשכחן לגבי נערה חרבים טמאים: **ושאני הכא.** להכי לא דרשי בנדרים קל וחומר דאמר קרא וכו' הלכך לא מצי מפר אלא לאחר שנדרה שבא לכלל הקם: **מתני' נדרה בלילי שבת.** יכול להפר לה כל אותו ליל שבת ויום שבת. והוא הדין נמי כי נדרה במ"ש שיפר כל אותו היום בא' בשבת אלא הא דנקיט לילי שבת משום דאשמועי' במה שאמרו הפרת נדרים כל היום בלילי שבת ויומו שהלילה הולך אחר היום כדכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד[1] אבל לא ליום ולילה אשה נדרה ביום ולא הפר לה שוב אינו יכול להפר לה משתחשך שאין הפרת נדרים אלא אותו יום שנדרה ומשחשכה כבר נכנס יום אחר: **גמ' מיום אל יום.** משמע מאותה שעה ביום זה עד יום המחרת באותה שעה: **כיממא אין.** ביום שמעו משמע יממא ולא לילה להכי כתיב מיום אל יום דמשמע יום שלם: **הא כתיב כיום שמעו.** דמשמע אותו היום בלבד ולא לאחר: **דאי מיום אל יום הוה משמע מחד בשבא לחד בשבא.** דהכי משמע מיום אל יום שכמוהו דהיינו שבוע שלם להכי כתיב כיום שמעו כיום אחד שלם מעל"ע: **אין הלכה כאותו הזוג.** רבי יוסי ור"א דאמרי מעת לעת: **חייא בר רב הוה שדי גירא ובדיק.** אלא היה מעיין כל כך בנדר אלא כמו שהיה עוסק במלאכתו שהיה יורה החץ ממוך כך בדיק ליה לנדר:

יפיב וקאים. אלא היה יושב במקום אחד אלא עומד ויושב ובדיק ליה:

תנן

חשכה. שנדרה בשבת סמוך לחשכה מפר עד שלא מתשך והיינו להקל: **נדרה עם חשכה.** שנדרה בשבת סמוך לחשכה מפר עד שלא מתשך והיינו להחמיר. **מיום אל יום הוה משמע מחד בשבא לחד בשבא.** דאי כתיב מיום אל יום הוה אמינא מחד בשבא לחד בשבא ליפר לה כתיב ביום שמעו א"ר שמעון בן פזי אריב"ל אין הלכה כאותו הזוג. רבי יוסי ור"א דאמרי מעת לעת: **חייא בר רב הוה שדי גירא ובדיק.** אלא היה מעיין כל כך בנדר אלא כמו שהיה עוסק במלאכתו שהיה יורה החץ ממוך כך בדיק ליה לנדר:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com